

EXPUNERE DE DE MOTIVE

În România procedura declarării falimentului bancar este reglementată de Legea nr.83/1998 privind falimentul băncilor, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.186/1999.

Până la apariția Legii nr.83/1998 privind falimentul băncilor, situațiile de faliment bancar s-au judecat în baza legislației privind reorganizarea și/sau lichidarea societăților comerciale, în speță Legea nr.64/1995, a cărei aplicare s-a dovedit a fi incompatibilă specificului societăților comerciale bancare, fapt demonstrat atât de complicațiile create în funcționarea sistemului bancar, cât și de trenarea, pe parcursul mai multor ani, a soluționării situației băncilor "Dacia Felix", "Credit Bank" și "Columna", deși procesele respective au fost declanșate încă din anii 1996 - 1997, iar starea de incapacitate de plată a acestora era foarte evidentă.

Legea nr.83/1998, cu modificările ulterioare, s-a dorit a fi o lege mai exigentă, clară și specializată, dar practica a arătat că aceste cerințe nu s-au confirmat pe deplin, situație ce impune modificarea legislației în vigoare.

În plus, necesitatea amendării legislației privind falimentul băncilor este determinată, în principal, de următoarele :

- *armonizarea prevederilor existente cu legislația Uniunii Europene; s-au preluat, în marea lor majoritate prevederile Directivei 2001/24/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 4 aprilie 2001, privind reorganizarea și falimentul instituțiilor de credit și integral prevederile Directivei 98/26/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind finalitatea decontării în sistemele de plăți și de decontare a valorilor mobiliare;*
- *elaborarea unui nou cadru legal privind falimentul bancar, condiționalitate cuprinsă în proiectul de acord cu Fondul Monetar Internațional;*
- *reglementarea cadrului legal privind falimentul organizațiilor cooperatiste de credit în conformitate cu art.242 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.97/2000 privind organizațiile cooperatiste de credit;*
- *sporirea rolului Băncii Naționale a României ca autoritate de supraveghere a sistemului bancar din România.*

Propunerile de modificare și îmbunătățire (completare) a legislației privind falimentul băncilor și, eventual, a celei conexe sunt următoarele:

1. Lărgirea sferei de aplicabilitate a legii în sensul introducerii unor noi instituții de credit reglementate legal, respectiv a caselor centrale ale cooperativelor de credit, inclusiv cooperativelor de credit afiliate acestora și modificarea în consecință, a titlului legii în “Legea nr.83/1998 privind procedura falimentului instituțiilor de credit”.

2. Reformularea situațiilor când o bancă se află în stare de faliment, prin creșterea exigenței privitor la onorarea creanțelor creditorilor, sens în care termenul de 30 de zile prevăzut la art.2 lit.a) se reduce la 7 zile bancare lucrătoare și prin înlocuirea prevederilor actuale de la art.2 lit.b) cu prevederi ce stabilesc o altă situație mai ușor cuantificabilă și de natură a spori rolul Băncii Naționale a României prin luarea mai rapidă a deciziilor în situații de criză financiară a unor instituții de credit (bănci și case centrale ale cooperativelor de credit).

3. Stabilirea de prevederi prin care Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar va fi, de regulă, lichidator al instituțiilor de credit în faliment (art.7), propunere legitimată de faptul că acesta este cel mai mare creditor în cazul băncilor în faliment; În plus, remunerația lichidatorului propusă la 3% din sumele rezultate din operațiunile de lichidare, este cu mult mai mică decât cea stabilită în prezent, care ajunge până la 10%; Această prevedere impune și modificarea neîntârziată a Ordonanței Guvernului nr.39/1996 privind înființarea și funcționarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, aprobată cu modificări prin Legea nr.88/1997.

4. Totodată, se instituie prevederi (art.7 alin.3) referitoare la revocarea drepturilor tuturor structurilor de conducere și control intern pe perioada lichidării pentru evitarea imixtiunilor conducerii și acționarilor băncii în procesul lichidării.

5. La articolul 10 “Principalele atribuții ale lichidatorului” au fost aduse cele mai importante modificări și completări:

- permisiunea dată lichidatorului de a face nu numai lichidarea propriu-zisă prin vânzarea de active, dar și efectuarea de tranzacții cu o bancă aflată în stare bună din punct de vedere financiar, în sensul cumpărării de active și asumării de pasive - (model nord-american) - parțiale ori totale, incluzând și depozitele garantate - lit.o);

- stabilirea de prevederi privind luarea de măsuri corespunzătoare pentru disponibilitățile din conturile în lei și în valută, administrarea adecvată a acestora, constituirea de noi conturi în lei și valută tip “instituție de credit în faliment”, contul în lei și contul în valută fiind deschise la o bancă comercială autorizată să funcționeze în România - lit.a);

- s-au adus precizări suplimentare la atribuțiile lichidatorului, spre exemplu litera e) care legitimează activitatea acestuia, tranzacțiile și măsurile luate în interesul lichidării și în scopul reducerii cheltuielilor de funcționare și lichidare și, de asemenea, se reglementează materia contractelor încheiate de instituția de credit debitoare - lit.j).

6. Introducerea cererii pentru deschiderea procedurii falimentului de către Banca Națională a României chiar și în situația în care nu s-au aplicat măsuri de supraveghere sau administrare specială (art.17), situație ce poate apărea când măsurile invocate nu mai sunt posibile sau relevante (cazuri de fraudă majoră).

7. Preluarea controlului exclusiv de către Banca Națională a României printr-un administrator special pe perioada de la data primirii notificării și până la data preluării băncii în faliment de către lichidator, administratorul special având atribuțiile stipulate la art.81 din Legea bancară nr.58/1998 (art.18 alin.2). Astfel de prevederi sunt de natură a elimina orice posibilitate a conducerii băncii în faliment de a face operațiuni pe această perioadă în dauna creditorilor.

8. Stabilirea de prevederi (art.20) determinate de necesitatea implementării legislației Uniunii Europene, respectiv ale Directivei 98/26/EC, prevederi referitoare la decontarea plăților inițiate de instituția de credit debitoare și acceptate de sistemul de plăți înainte de momentul comunicării hotărârii de începere a falimentului.

9. Art.21 alin.1, insuficient elaborat în legea în vigoare, este dezvoltat în sensul stabilirii priorităților la plata creanțelor creditorilor asupra instituției de credit în faliment, dând prioritate Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar față de ceilalți creditori, soluție dată având în vedere rolul acestuia în sistemul bancar.

10. Titlul Capitolului 4 și primul alineat al art.22 de la acest capitol au fost reformulate în sensul lărgirii răspunderii și la noi categorii, respectiv membrii organelor de control și auditorii interni și independenți, deoarece și aceste noi categorii sunt implicate direct în activitatea băncii debitoare.

11. Ținând cont de necesitatea armonizării cu legislația europeană, respectiv cu Directiva 2001/24/EC, au fost modificate și alte articole în afara celor menționate mai sus.

Modificarea Legii nr.83/1998, cu modificările ulterioare, a fost făcută prin ordonanță de urgență având în vedere agenda de lucru încărcată a Parlamentului și necesitatea intrării în vigoare cât mai urgente a acesteia, necesitate determinată de caracterul de condiționalitate cuprinsă în proiectul de acord cu Fondul Monetar Internațional.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr.83/1998 privind procedura falimentului băncilor, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE